

Долос жоріни

№ 38 (2285) • Четвер, 2 березня 2000 року • Ціна договірна

■ 1918 р. Центральна Рада ухвалила закон про державний герб УНР (тризуб), грошову систему та громадянство.

■ 1993 р. Указом Президента України засновано Академію медичних наук України.

■ 1994 р. Україна та Японія підписали рамкову угоду «Про співробітництво в галузі ядерної зброї в Україні й створення комітету зі співробітництва».

2 березня

«Четвірку» — відкликати і... обрати знову

Ранкове і денне засідання 1 березня

У Верховній Раді розглядається питання про визначення постанови про призначення членів Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення такою, що втратила чинність. Тобто йдеться про зміну парламентської четвірки, делюваної рік тому до задоволення ради. Такий проект постанови доповів парламенту народний депутат Віталій Шевченко. Обурюючи свою позицію, він наголошував, що четвірку Верховна Рада обирала з порушенням процедур. Зокрема, за його словами, не було рейтингового голосування, обговорення увагою альтернативні пропозиції тощо. А тому, як сказав доповідач, те, як працювала делегата до Набрани четвірка, давало підстави виступити мову про профанацію діяльності цього органу загалом. Звісно, що йдеться про роботу саме парламентської четвірки Набрани, адже своїх чотирьох представників до Набрани глави держави так і не делегували.

(Закінчення на 2-й стор.).

Мета НАТО — допомогти

Учора в Києві відбулося засідання комісії Україна-НАТО на рівні послів країн-членів Організації Північноатлантичного договору на чолі з генсеком альянсу лордом Дж. Робертсоном. Учасні міністра закоронних справ України Б. Тарасюка. Такий захід уперше відбувся в Україні. Це свідчить про важливість і значення нашої співпраці з альянсом. Після закінчення засідання відбулася спільна прес-конференція глави МЗС і генерального секретаря НАТО.

Цього самого дня пройшли переговори делегації НАТО з Головою Верховної Ради Іваном Плющем. Це були перші відвідини нашого парламенту делегацією Північноатлантичної Ради. Під час розмови Іван Плющ відзначив внесок Верховної Ради у відносини з НАТО, а також розширення як «важливій крок» створення у нас парламентської групи Україна-НАТО.

Голова парламенту повідомив, що ВР розпочала роботу щодо прийняття закону про ратифікацію угоди про статус іноземних військ. У відповідь генеральний секретар НАТО наголосив, членів делегації Північноатлантичної Ради зацікавлені дізнатися, коли ж всі-таки відбудеться ратифікація цієї угоди, а також угоди про відкриття небу.

(Закінчення на 4-й стор.).

Осетри на Дніпрі

За переказами рибакол, у давнину осетри водились у Дніпрі повсюди. Нині хіба що під Кісломомськом — у понтоному розливі у затоці. Ним окупується місцевий примітно-збагачувальний комбайн. Подібний осетровий оазис, мабуть, єдиний у країні, хоча ще в 90-ті їх налічувалося до півсотні. Господарство коптить я досі не вельми прибутковий: от коли підрастє власне маточне стадо... Одна личинка коштує одну гривню. А сама викладає тисячі іринок. Очікується, що цього літа властє одержати перший припілді. А доки вже сьомий рік розпілдіник реалізує одну товарну рибу — перелякано для своїх, комбайнівських.

Григорій ГРИНЬ

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

До 55-річчя Перемоги

Третій з'їзд ветеранів України

Останнього дня зими відбувся Третій з'їзд ветеранів України. Проходив він у Києві в Національному музеї Великої Вітчизняної війни, що налічує багатьох делегатів на спомини подій 55-річної давнини, пов'язаних з перемогою над німецько-фашистськими загарбниками. Президент України І. Кучма надіслав привітання учасникам з'їзду.

Було розглянуто звіт про роботу Ради ветеранів України, з яким виступив голова ради І. Герасимов, визначено

головні напрями діяльності ветеранської організації в сучасних умовах. На з'їзді було прийнято звернення до Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, усіх місцевих органів влади, а також до молоді України. У ньому викладено найважливіші турботи старшого покоління нашого народу, зокрема щодо соціального захисту ветеранів війни і праці, усіх людей похилого віку, відстоювання правів історії Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років.

Уряд виділив із резерву 50 млн. грн. на закупівлю пального

Врожай-2000

Весна обіцяє бути спекотною

Чутки про остаточну відмову держави фінансувати село напередодні весняно-польових робіт виявилися дещо перебільшеними. На Миколаївщині після регіонального засідання з керівниками південних регіонів Прем'єр-міністр України Віктор Ющенко підписав постанову про надання з урядового резервного фонду 50 млн. грн. на закупівлю пально-мастильних матеріалів для посівної кампанії. На цей рятівний круг, повідомила прес-секретар прем'єра Наталя Зарудна, можуть розраховувати лише ті агропідприємства, що здатні повернути кредити.

(Закінчення на 8-й стор.).

У номер

Потяг набирас хід

Холдингова компанія «Луґанськтехполвоз» завершує роботу над створенням локомотива ДТЛ-1 — першого в незалежній Україні. Особливості його силової частини в тому, що замість традиційних двигунів постійного струму запроваджено асинхронний двигун. Це зробить ДТЛ-1 на 15–20 відсотків економічнішим за існуючі аналоги різького та уторського виробництва. Цей дизель-потяг луґанські тепловообулдники створили за п'ять років за участі ще 100 українських підприємств.

Тринадцять — число щасливе

Березень у Дніпропетровську розпочався обласним фестивалем сімейних дитячих будинків «Родинне коло». Липшого заступу до жіночого свята, як ашанували матері, котрі звалилися виховувати по десять і більше дітей-сиріт, і бути не може. Фестиваль, який у повному складі зібрав усі тринадцять сімейних дитячих будинків області, став для всіх їх членів, а для дітей і молоді, зворушливим, шаленим і щедрим на подарунки святом.

■ Досі не знайдено трьох припівків шахти «Білопівнянська» ДКК «Луґанськвугілля», які у авторок опинилися під завалом.

■ У столиціному Національному виставковому центрі відкрилися п'ята міжнародна спеціалізована виставка «ПроЕкспо-Україна-2000».

■ Торгово-промислова палата України (Київ) провела виставку-продаж «Ярмарок краси».

P.S.

Україна
Центральна виборча комісія
Постанова
м. Київ
28 лютого 2000 року
№ 22

Про визнання обраним та реєстрації Андрієвчу О. А. народним депутатом України в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі

Верховна Рада України 22 лютого 2000 року прийняла постанову про визнання народним депутатом України Кременя Василя Григоровича, обраного в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі від Соціал-демократичної партії України (об'єднаної), у зв'язку з поданням особистої заяви.

Відповідно до частини першої статті 49, частини першої, другої, третьої статті 44 Закону України

«Про вибори народних депутатів України», пунктів 17, 18 статті 14 Закону України «Про Центральну виборчу комісію» та враховуючи результати виборів народних депутатів України в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, що відбулися 29 березня 1998 року.

Центральна виборча комісія постановила:

1. Визнати обраним та зареєстрованим Андрієвчу Олександра Анатолійовича, 1953 року народження, голову ради директорів корпорації «ІСА», проживає у м. Києві, члена Соціал-демократичної партії України (об'єднаної) народним депутатом України в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі від Соціал-демократичної партії України (об'єднаної), внесенного до списку кандидатів у народні депутати України від цієї політичної партії за № 19.

2. Опублікувати цю постанову в газеті «Голос України» та оприлюднити в інших засобах масової інформації.

Голова Центральної виборчої комісії

М. РІВЦЕЦЬ

«Солідарність»

Новий лівий центр?

На трьох базових принципах — державотворення, підтримка вітчизняного виробництва, забезпечення соціального захисту громадян — будуватиме свою діяльність нова депутатська група «Солідарність». На цьому наголошує на прес-конференції голова об'єднання Петро Порошенко. До складу групи увійшли члени колишньої фракції Селянської партії та депутати-мажоритарники. Шестеро з них раніше входили до складу фракції СДПУ(о). У спектрі парламентських політичних сил народної опозиції, якій увійшли до «Солідарності», визначають себе як лівотендентні.

Водночас, наголошує на прес-конференції представник групи, вони вестимуть конструктивний діалог з усіма депутатськими групами, політичними партіями, представниками влади та виконавчою владою, насамперед із Президентом України.

Як заявив Петро Порошенко, уже найбільшчим часом до «Солідарності» приєдналися значна група депутатів, яких було обрано в одномандатних округах. Не виключено, що до складу нової депутатської групи у майбутньому ввійде і колишній Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко. Про це заявив лідер ССПУ і уповноважений «Солідарності» Сергій Довгань. Він також сказав, що О. Ткаченко опікує рішенням Конституційного Суду України. Лідер «Солідарності» Петро Порошенко стверджує: добір майбутніх членів депутатської групи вестиме ретельно і діалектно з народних обранців було відмовлено у прийомі до нового об'єднання.

Володимир КОРОЛЮК

■ Фотофакт

Попри попередження МНС про небезпеку виходу на кригу під час відлиги, багато хто нехтує цим зверненнями. Як, наприклад, ці хлопці, котрі на Дніпрі грають у хокей.

«Четвірку» — відкликати і... обрати знову

Парламентська хроніка

(Початок на 1-й стор.)

Ситуація ускладнюється тим, що у самому профільному Комітеті ВР з питань свободи слова та інформації з цього приводу не вдалося винести на узгоджене рішення.

Що ж це за люди, зранку, парламентарі вигиляються низку запитів і заяв, обговорили дошкульність визнання та ким, що втрачати чинність, низку законодавчих актів щодо пільг окремим категоріям громадян з оплати житлово-комунальних послуг.

Останній законопроект, поданий, до речі, урядом повторно, передбачає насамперед, скасування 50-відсоткової знижки на оплату житлово-комунальних послуг працівникам міліції, прокуратури, судів, а також співробітників і інших силових структур, сім-

ським журналістам, педагогам, ветеринарам і деяким іншим категоріям. Усього у нас таких, як зауважує співголова комітету, секретар Комітету з питань соціальної політики та праці Вікторія Кириленко, близько двох мільйонів чоловік. А скасування пільг торкаться ся більш як 70 відсотків із них. На цьому державі має заощадити 213 млн. гривень.

Голова Верховної Ради Іван Плющ вважав за потрібне діяти протокольно доручення Кабінету Міністрів прийняти рішення абсолютної більшості депутатів цього законопроекту, якщо уряд не надасть механізму компенсації втрат, що їх зазнають загалом громадяни. До речі, певну настороженість парламентарів викликає і відсутність на засіданні керівників

сильових відомств, чий інтерес заплега цей законопроект. Тому Іван Плющ, знову ж таки протокольно, доручив забезпечити присутність цих державних мужів під час чергового розгляду і прийняття остаточного рішення з цього питання.

Насамкінець денного засідання парламент розглянув законопроект про нафту і газ, який, за словами доповідача Івана Діка, передбачає, насамперед, розвиток вітчизняних джерел енергозабезпечення.

Вікторія БЕНЬ.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Адвокат фіксує порушення

Далі буде

Не обговоривши дозволу СБУ на зустріч кореспонденту «Голосу України» з Сергієм Іванченком, ми звернулися до підполковника Юрія адвоката з декількома запитаннями. І незабаром одержали відповіді.

Як нас поінформувала адвокат Анатолій Стусенко, Сергій Володимирович «виявив бажання і дав згоду на публікацію без купюр його листа адвоката з декількома запитаннями. І незабаром одержали відповіді».

Відповіді писемної заяви Іванченка на адресу «Голосу України», хочеться вважати, як невадзко одержимо через адміністрацію СІЗО, де перебуває підсудний.

Хоча, маємо і не одержати. Наш песимізм ґрунтується на явних данних, що стосуються Іванченка (уповноваженому Верховної Ради з прав людини, до Генеральної прокуратури, Черкаської обласної судової влади, Ради Європи, до редакції газет тощо), клопотання (щодо дозволу на по-

бачення з рідними, листування з ними, інші ставки), за словами адвоката, залишено без уваги. За припущеннями дружини Сергія, Івни Чирченко, чимало його листів не знаходять адресатів.

Істотно порушується право Іванченка на захист, — стверджує Анатолій Стусенко. Зокрема, тільки 10 лютого його почали знайомити з постановою про призначення експертизи. Водночас на полісажника, з'явившись у нього уже отримано результати.

Від матері Сергія, 30ї Олександрівни, ми дізналися про візит до неї у Ростоцьку обласну, як вона стверджує, працівників СБУ. За її словами, 22 лютого ц. р. вони з'явилися за речовим доказом, тобто за звинуваченням в якійсь Сергій прийняв до себе — сказала Зо Іванченко. — При цьому жодних документів на вилучення автомобіля не пред'являли.

Не добувши від матері дозволу на експеримент, непроханий гість, за твердженням Зо Іванченко, відібрали в неї розписку про те, що вона снімає авто ні-

кому не віддасть, не продасть, не подарує...

Ситуацію коментує адвокат Анатолій Стусенко: «По-перше, такі дії українських слідчих на території чужої держави, згідно з міжнародними правовими нормами, були могили тільки з дозволу російської прокуратури. По-друге, автомобіль Сергія Іванченка не може бути речовим доказом, доки в салоні, на його дитині, не буде виявлено сліди, що засвідчують злочин. Виходячи зі сказаного, якщо розписка, дана матір'ю підданого, не є юридичним документом, Автобиль був і залишається власністю Іванченка».

Автор звернувся до начальника відділу слідчого управління СБ України Сергія Іванченка, у провадженні якого перебуває кримінальна справа Віт, зокрема, сказав: «Я не можу стверджувати, що слідство СБУ було 22 лютого в Ростоцькій області».

Далі Сергій Миколайович, повторив слова адвоката Стусенка і додав:

«Наші працівники можуть тільки бути присутніми під час проведення слідчих дій на території іншої країни. Повторюю, про відірвання мого колеги до Ростоцької

області мене не було поінформовано».

Аналогічні запитання я поставив наочною управлінням з наглядом за розслідуванням злочинів Ростоцької обласної прокуратури Володимира Тихонюка.

На діл, описані Зою Олександрівною Іванченко, українські працівники не мали права, згідно з міжнародними угодами, тільки з відома і дозволу російської Генпрокуратури. Чи давала вона «добро», я не знаю. Але запитав у прокурора Сальського району (там мешкає родина Іванченка) — який зараз перебуває в об'єднаній прокуратурі.

Через кілька днів Володимир Тихонюк повідомив: прокурор Сальського району Сергій Пономаренко про візит слідчих з України нічого не знає...

Іван ІЛІШ.

Від редакції. Отже, ми не зможемо опублікувати повний текст листа Сергія Іванченка (з призначеннями, датами). І вже вкотре заявляємо про готовність перекласти цей документ, так само як і інші, компетентним органам для прилучення до кримінальної справи.

«Громадяни притягуються до відповідальності»

Точка зору

Не «присипи» попередження зустрічати нас, аби не пошкодити. Складається враження, що влада (особливо у цивільно-репресуємому державному апараті) насамперед бачить у громадянській лояльності.

Ось вам приклад. Повертаючись із кордону. Борніслів. «Зелений коридор». Всі знають, що німці ідуть до нас, якийсь час до них декларувати. Прокладати зони без опалю. Швидко і зручно. Значить, досвідчені митники можуть кожен перепинити, якщо виникла підозра. Це так має бути за законом. А насправді «зеленим коридором» без дозвільної черги не пройдеш. У моєму випадку всім без винятку оглядали, з'ясували, що ми, звичайно, скільки, чому, одна симпатична працівниця митниці. В цей самий час на інших лінійках, де йдуть із деклараціями, не було жодної людини. Я запитав служливець

що порядку: хіба «зелений коридор», щоб усіх перепарити? Вони так: промовчали та підписали. Я на ніс не об'являю. Не то її провина. Вона виконає.

Заставляю, до «білатеральної справи притягують громадян до відповідальності» допущений і політків.

Я отримав «Запрошення». Словом, поїхати «запрошення» означає, що людина добровільно йде, несе, співає, танцює або не йде, не несе, не співає. Простіше, останній варіант виглядає штрафом — насторожує. Мій знайомий вже сплатив понад тисячу гривень за те, що несвоєчасно відкликнувся на «запрошення» поліції. Зокрема, у нього перебували в голові усі свої прибутки за рік і літшов внеском, що мені нечисто декларувати, окрім чистого отримання на роботу грошей. Однак подвоя до районної податкової інспекції.

Уже була ахова для здоров'я вташували натовп, перевіряючи і записуючи всіх, хто з'явився на поклик сусілів. Після першого бар'єра доводилося мотати повсякчас, роз-

тязночасі заповнені людським коридором. Зібралися масовим тиском мало поінформованих громадян політків і похитку не відповіли на запитання. А коли я попросив зробити позначку на «Запрошення», що я заяв декларував та інші документи, мені порадили зайти за шпалери, а то й місце викинути і декларувати.

Це я згадав після недавнього податківця пана Азорова про те, що оте саме робити не відповіли на запитання. Мовляв, ратом я переплатив податки, тоді мені повернуть певні кошти. Не хочуть? Не хочуть! Не хочуть! Не хочуть!

А якщо вже приписують про мене турботу, то зберіть, будь ласка, офіційно відомості про усі мої прибутки, зробить розрахунок і повідомте, а я повинен докозати, що не маю у визначений термін, чи б мені мають відшкодувати зайві забрані кошти.

У наш комп'ютерний час це не проблема.

Анатолій ФЕДОРОВ.

Ми наємо намір опублікувати повний текст листа Сергія Іванченка

Від референдуму до хвоста лише крок

Влада є очі покваліфікувати, з якого апарату про референдум: від початку збирання підписів до його виконання чи після нього? Тоді як закон «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» (ст. 20, ч. 4) зобов'язує Центральну виборчу комісію протягом місяця ретельно перевіряти достовірність прямих мільйонів підписів, інші документи.

Щоправда, закон застерігає, його виконання з липня 1994 року не здійснювалося. Крім того, закон «Про всеукраїнський та місцеві референдуми», «принаймні до набрання чинності цієї Конституції», є чинним в частині, що не суперечить Конституції України.

Конституція вимагає від усіх органів влади і посадових осіб «діяти лише... у спосіб, що передбачений Конституцією та законами України» (ст. 19, ч. 2). Сумнів має розв'язати Конституційний Суд. Тим паче, що це порушення не єдине і не найбільше.

Найвищу юридичну силу має Конституція (ст. 8, ч. 2). Вибори, референдуми, інші форми народного волевиявлення — під Конституцією, а не над нею, це її діти, а не батьки. Їх ініціювання, проголошення, виконання рішень визначаються Конституцією та законом. У Конституції є спеціальний розділ — «Вибори. Референдуми». Діють і відповідні закони.

Стаття 72 Конституції дає всі українські референдуми на три групи: призначені Верховною Радою, призначені Президентом, проголошені Президентом народною ініціативою. Конституція не визначає, що з цих суб'єктів старший, що молодший, а розподіляє повноваження парламенту, Президента та ініціаторів з народу. Такий підхід розвивав заставили конституційні норми народовадства: «Народ здійснює волю безпосередньо і через органи державної влади та місцевого самоврядування» (ст. 5, ч. 1). Народна держава владує «на законодавчу, виконавчу та судову» (ст. 6).

Шодо призначення референдумів повноваження розподілено так: народна ініціатива належить території України призначає Верховна Рада і територія (ст. 85, 2). Інших референдумів парламент призначає не може.

Референдум щодо внесення змін до розділів Конституції: «Загальні положення», «Вибори. Референдуми», «Внесення змін до Конституції» призначає Президент і тільки він (ст. 106, 6). Інших референдумів Президент призначати не може.

Залишається додати, що Конституція чітко визначає повноваження парламенту і Президента. Витяк їх право призначати референдуми не може розширити закон або інший нормативний акт.

Стосовно запитань, які виносяться на референдум за народною ініціативою, в Конституції — прогаліна. Та згідно з принципами права, якщо пробути не регулює Конституція, — діє закон. А шодо референдумів у Конституції є і пряма завізка (ст. 92, ч. 1, п. 20) — «організація і порядок проведення референдумів» визначаються виключно законами України.

Жодної колізії: повний перелік запитань, які можуть бути внесені на референдум за народною ініціативою, міститься в Конституції — частина I статті 13 Закону України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми»: затвердження або скасування Конституції, дострокове припинення діяльності Верховної Ради або Президента. Інші запитання на референдум за народною ініціативою виносяться не можуть.

Має того, закон «є чинним у частині, що не суперечить Конституції України». А підстави для дострокового припинення повноважень Верховної Ради і Президента Конституцією (ст. 90 і ст. 104) визначені. Референдум серед них немає, значить, відповідні норми закону не діють. Чинними залишаються лише «затвердження або скасування Конституції» і «зміна, проголошенням указом Президента Л. Кучми референдуму не є» (ст. 104, ч. 1).

Залишається, однак, запитання: що робити з підписами трьох мільйонів ініціаторів референдуму? А нічого. Закон — один для всіх: жодна людина, навіть гурт у три мільйони, не може ініціювати його порушення, тим більше порушення Конституції.

Отже, підсумок. **Правова оцінка:** Конституція наводить вичерпний перелік питань, з яких референдум призначається парламентом чи Президентом;

для референдуму за народною ініціативою Конституція такого переліку не має; розумом до цього зміну вносячи, що закон чинний лише у частині, що не суперечить Конституції, цих питань залишається два: затвердження та скасування Конституції; проголошення референдуму за народною ініціативою з інших питань є прямим порушенням закону. І не тільки закону. Присяга Президента містить клятву зберегти Конституцію і законів України. Позаяк текст присяги є частиною Конституції

(ст. 104), то недержання закону є одночасно і порушенням Конституції; порядок внесення змін до Конституції визначено розділом 13 самої Конституції. Референдум за народною ініціативою як спосіб внесення цих змін не передбачений.

Правова оцінка проголошеного референдуму: при підготовці матеріалів, на основі яких проголошено референдум, порушено статтю 20 Закону України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» шодо перевірки підписів ініціаторів, інших документів. Відповідно порушення і стаття 19 Конституції, яка вимагає дотримуватися закону;

згідно з Конституцією та законом жодне з зазначених питань не може бути предметом референдуму за народною ініціативою;

перші п'ять запитань референдуму є спробою зміни Конституції України шляхом порушення її норм, зокрема статей 154, 155, 156, тобто є антиконституційними. Порушують вони і статтю 13 Закону України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми», тобто є ще й протизаконними;

шосте запитання порушує Закон України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми», тому його неісаконним; проголошення референдуму з конституційними, протизаконними запитаннями суперечить також статтям 19, 104 Конституції, які вимагають дотримуватися закону; чинним є підстав вважати цей референдум і законним «жорданним опитуванням (консультативним референдумом)», яке передбачено статтю 46 Закону України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми». По-перше, консультативний референдум має бути визначений як такий в тексті указу. По-друге, Президент парламент, ініціатори з народу на консультативний референдум не можуть виносити запитання, розв'язання яких не належить до їхніх повноважень.

Указ про призначення на 16 квітня всеукраїнського референдуму має бути скасований як такий, що суперечить Конституції та законам України. Скасування його через невідповідність Конституції має гарантувати Президент України. У цих самих мотивах є може зробити Конституційний Суд. Указ як такий, що порушує Закон «Про всеукраїнський та місцеві референдуми», не може бути скасований за рішенням звичайного суду. Ухо наважиться це зробити — байдуже. Добра справа кожного прикрістис.

Борис БЕСПЯЛІЙ,
народний депутат України,
член парламентського Комітету з правової реформи.

Указ про призначення на 16 квітня всеукраїнського референдуму має бути скасований

3 пошти Народна ініціатива

Важко знати слова, щоб передати віснуті болю і образи, які викликає таке зване «волевиявлення народу». Та кому це стало на думку, що треба проводити референдум, тим більше з таким складним і незрозумілим запитаннями? З них більш-менш упевнено можуть висловитися тільки фахівці високого рівня.

Було вже казати, що від насного імені і карки, і ганьби, і нагороджували. А скільки від насного імені проголошено отих абсурдних ініціатив, годі й казати. І тепер — те саме. Хліба на таких відносинах влади й народу не можна добувати нормальному державу!

А ще дуже боляче, що держава дозволяє собі марнотратство тоді, коли її громадянин змушений жebraкувати. І взагалі, скільки можна квалітувати людей отими політичними колотівицями?

В. ГОГОРИЙ.

Кривий Ріг. ...
Предвблорбори програма Президента була проста і ясна: «Мир, спокій, злагода, робота, праця, розвиток». Тільки разом і тільки вперел».

«Я звертаюсь до Вас, пане Президенте, будь ласка, відкажіть на моє запитання: різниці гри з референдумом і виконувати свою програму, вийнуйте!»

М. КОНОЕНКО.
Миргород.
Поталувської області.

Що це за волевиявлення народу, коли місцеві апарати не можуть поставити перед вибором: або забезпечити «перемогу», або бути звільненими з роботи і красти металобрухт чи металургію? За таких умов, звичайно, перемогу буде безпечно.

«Свобода робити країну законною, а не диктатурою! І коли ми це зрозуміли, наші керівники?»

О. АЛФАНОВ.
Донецька область.

У мене всього одна кнопка

Представляємо голів комітетів ВР

Юлія Яківна ГОФЕ народилася 1940 року в Луцьку, закінчила Камульський гірничо-металургійний інститут. З 1958-го по 1992 рік працювала на шахтах Луцьчини — від підземного майстерства до директора шахли «Приска» і генерального директора об'єднання «Співдружність». 1992—1993 року працювала в грі-міністерстві України. 1993—1994 року — в Посольстві України в США і керівництво торгово-економічної місії. Народний депутат України трьох скликань. Нагороджена орденом «Знак Пошани», «За заслуги» III ступеня. Член депутатської групи «Група України». Голова Комітету ВР з питань державного будівництва та місцевого самоврядування.

Головні наші бачення сталися тому, що розпочали реформу без державного законодавчого акту. Особливо приватизація. Законодавча база і дірки в ній дозволяли приватизувати окремі високоекономічні об'єкти і віддати їх спритникам за безціну, навіть не порушуючи закону. А скільки СР до недержання скасування пільг не спільчували податків?

А дірки з цієї ситуації два: або диктатура, або створення нормального правового поля, обов'язкового для всіх.

Ві почали ці прцеси, перебрали віше-прем'єром в уряд Л. Кучму? Так, але ці прцеси, навіть не набрали таких обертів, як з кінця 1993 року.

Яку диктатуру має на увазі? Президентську?

Диктатура загрозлива навіть під найвільнішими гаслами. Нині я не бачу

загрози президентської диктатури в Україні. Президент Л. Кучма як особистість не авторитарний керівник. Сьогодні він, на мій погляд, не сильніший до диктаторських повноважень і звичайно багатьма людськими якостями і моральними принципами не міг би, як у Росії, скажімо, розстріляти парламент. Але закони повинні існувати не під пену релігії. Завтра може прийти інший Президент. Тому потрібно створити законодавче поле з механізмами взаємної відповідальності всіх гілок влади. А в Кримінальному кодексі передбачити відповідальність кождої людини, особливо тих, хто має владу.

А ви, як депутат уже третєго скликання, не могли відвернути помили? У мене всього одна кнопка. Без реорганізації апарату ВР та зміни теології прийняття законів не можна

знову не повторити минулі помилки. І тільки обійми чиновників треба сприйняти факційний аналітичний центр, який прогнозуватиме наслідки прийняття кожного законодавчого акта. Можливо, і з багатьох питань голосував, не усвідомлюючи наслідків.

— Як питання з величезного переліку законопроектів є пріоритетними для вашого комітету?

— Серед першочергових визначено зокрема закони про референдум, про вибори народних депутатів, про статус міста-героя Севастополя, зміни до закону про самоврядування, про органи самоврядування громад.

Закон про вибори до парламенту на пропорційній основі прийнято у першому читанні. Протест комуністів, до речі, підтримує. Рух і реакція політичних партій. Я в нічній думки. Кажуть, що купують округи. Але місія у партійних списках купити ще легше. Скажімо, в Італії відповідальні всі закоу за пропорційною системою, бо в органах законодавчої влади виникла нечувана корупція. На мій погляд, повинна бути прийнятий змішана система виборів. Тоді рід депутатів, серед яких і нечесні, не зможе парліменту протесту посприяти на прийнятті цього закону. Загалом до проекту виборчого закону вже надійшло понад 500 поправок від народних депутатів.

— Як ви, один з ініціаторів проведення всеукраїнського референдуму, оцінюєте

ймовірність дострокового парламентських виборів?

— На мою думку, референдум сьогодні вже втратив свою актуальність. Ініціювання референдуму у указі Президента є протизаконним, а відповідно розпуск парламенту: підлягавуви парламент до рішучих дій, змусили його структурувати і почати платити праювати. Все наступне — марнотратство і сміх. Дуже важко злічити, скільки має вистачити зорового глузду, щоб не проводити нині нові вибори. До речі, у проекті закону про референдум передбачається, що його результати матимуть лише силу опитування.

— Один із найскладніших законодавчих законопроектів — зміни до закону про міське самоврядування. Ажк чинний закон містить багато помилок і суперечностей і неузгодженостей.

— Державна влада в особі держадміністрації і місцева постійно доходять до преречностей. Особливо в питаннях фінансування, коли державні повноваження перелано і туди, і туди. Потрібно створити діючу владу знизу догори. При опрацюванні законопроектів в комітеті були різні раціоналістичні і фахівцями, запросили голів обласних адміністрацій, мерів великих міст і вистіснимо з ними розмову, яких повноважень їм не вистачало. Розтада цього питання в парламенті заплановано на квітень.

Розмовляла Юліана ШЕВЧУК.

Нові вибори — марна трата коштів

Хроніка. Факти. Події

■ Лісабон

Змін не передбачається
Крайні ЄС схвалили розшилення відстанку Йоганна Гейдера з посади глави австрійської Парті свободи як тактичний маневр, що не вплине на ставлення Європарламенту до Відня. Про це свідчить реакція європейських урядів на неординарний крок уряду австрійського прем'єр-міністра. Так, Ангелі Гутеррес, прем'єр-міністр Португалії (країна, яка голосує нині в ЄС), зазначив: зміни у політиці союзу щодо Австрії нині не передбачається. Бо, за його словами, ключові питання полягає у «спириті Парті свободи».

■ Бейрут

Нова акція «Хезболах»

Бойовики з організації «Хезболах» убили п'ятьох проізраїльських міліціонерів у східному секторі окупованого Ізраїлем палестинського містечка. Бомбу було підірвано біля міліцейського джипа. Виграш після вибуху звав загибелю перестрілки, загинула одна цивільна особа.

■ Київ

Польський міністр — з візитом

СЬОГОДНІ з одностороннім робочим візитом Київ має відвідати міністр закордонних справ Республіки Польща Броніслав Геремек. Програмою перебування зустрічі з Головою Верховної Ради Іваном Плюшем, Прем'єр-міністром України Віктором Ющенко, міністром закордонних справ Борисом Тарасюком. Відбудуться переговори на рівні делегацій.

Мета НАТО — допомоги

(Початок на 1-й стор.)

Вітхуа, як зазначено в партнерстві, відбулася 15 засідань Україна-НАТО. Міністр закордонних справ України Борис Тарасюк заявив: «Ціла ця нинішня зустріч сторони відзначили внесений рівень співпраці, повне виконання владу роботи, перехід від кількості спільних заходів до їхньої якості». Особлива увага — на нинішній військовій реформі. Не обійшлася й без критики. Але, як наголосив Б. Тарасюк, загальні її тональності позитивні: «Бо мета НАТО — це почати Україну, а допомогти їй».

Річ у тім, що 1997 року розпочала працювати Спільна робоча група з питань оборони і реформи. Її мета — розв'язання таких проблем, як перехід від строкової служби до служби за контрактом, управління ресурсами тощо. Але після альянсу вважають її роботу не зовсім задовільною, а кроки у військовій реформі дуже повільними. На думку пана Робертсона, збільшення з роз'ясненням нагальних проблем у ній галузі ще болючіше позначиться на ній.

Значну увагу комісія приділяє економічному аспекту співробітництва і плануванню на випадок надзвичайних ситуацій та готовності до ліквідації наслідків катастроф. Джордж Робертсон зазначив, що у вересні відбудеться вебкаонференція подія: навчання з ліквідації наслідків стихійного лиха з участю країн НАТО і партнерів. З огляду на це важливо, щоб наші парламентарії в парламенті і акамога скоріш реалізували Угоду про статус іноземних військ, відомої як Угода СОФА. На змичку АП: Джордж Робертсон у тепліх київських обіймах.

Наші козири — якість, надійність та помірна ціна

Зброя споконвіку була предметом експорту могод. А доходи від її продажу можуть приносити від 200 до 800 відсотків прибутку.

За часів холодної війни на ринку торгівлі озброєнням нероздімно демінували ЄСРП та США. 1991 року частка їх військового експорту до країн «третього світу» становила, відповідно, 30,2 і 27,9 відсотка. Після розпаду Союзу та Організації Варшавського Договору одноосібним лідером стали США, частка яких у світовому експорті збройних видів озброєння наблизилася до 60 відсотків.

Проте останнім часом, у результаті подальшої інтернаціоналізації ринку озброєння і жорсткої конкуренції, склався збіжний новий баланс сил. Тепер США вже не можуть повністю нав'язувати свої «правила гри».

До конкурентної боротьби за ринки зброю активно включилися Росія (прагнучи відновити втрачені позиції), практично всі країни ЄС, Японія, Китай, Північна Корея, Ізраїль. Сьогодні, за даними Стокгольмського міжнародного інституту досліджень проблем миру, до груп провідних експортерів збройних озброєнь належать США, Росія, Франція, Бельгія, Британія та Німеччина. Десятку замикан Канада, а Україна — на дев'ятому місці з сумою доходів від продажу зброї в 1994 по 1998 рік майже в 1,6 млрд. дол. Для порівняння: США за цей самий період заробили майже 54 млрд. дол., а Росія — 12,3 млрд.

Саме на долю цієї десятки припадає майже 95 відсотків усіх продажів ВВТ. Визначальним успіхом української зброї на світовому ринку стала висока якість, надійність та помірна ціна (у середньому — на 20–25 відсотків дешевше,

ніж у конкурентів). До 2000 року Державна компанія «Укрспецекспорт», а також підприємства, що мають право виходу на зовнішній ринок, підтримували комерційні зв'язки більш як з 60 країнами світу. Причому, 1998 року виконувалося 757 договорів і контрактів. За оптимістичним прогнозом, 2001 року обсяги українського військового експорту можуть становити понад 1 млрд. дол. Але для цього треба серйозно попрацювати.

При цьому зважати на нові тенденції на світовому ринку озброєнь. Перебує значне порожнечання сучасних систем озброєнь і бойової техніки. Тож для країн «третього світу» з обмеженими фінансовими можливостями купівля зброї — проблема. Це означає попит на порівняно недороге, просте, мобільне та надійне в експлуатації озброєння, що відповідає вимогам сучасного бою (зокрема в умовах партизанської війни). Одна з тенденцій — поява «зайвої» (для армій низької держав у зв'язку з реформуванням) та застарілої зброї. Зростає кількість комерційних пропозицій щодо модернізації застарілих зразків. Не можна заперечувати й розширення ринку збуту бойових літаків, вертольотів та засобів ППО (особливо у зв'язку з Балканським конфліктом). Потреба в них на початку ХХІ століття досягне 60 відсотків.

ВПК України може виробити більшість сучасних зразків озброєння та бойової техніки. І самостійно, і в кооперації з партнерами. Найсприятливішим для нас виробництво та поставка запасних частин, вузлів і агрегатів для зброї, зброї бойової техніки, потужного ЄСРП, що є в озброєнні в більш як 80 країн, а також безпірнішних дронів. Крім того, модернізація зброї радянського вироб-

ництва до сучасних тактико-технічних даних. Наприклад, доведення танка Т-72 до рівня четвертого покоління. Україна здатна створювати «експортні» зразки ВВТ з урахуванням регіональних і кліматичних вимог замовки розробкою українських оборонних НДІ та КБ. До речі, попри все воно підтримує й розвиває науково-технічні, виробничі та комерційні зв'язки з країнами СНД і передусім з Росією (особливо в авіаційній та ракетно-космічній сферах). Не забуваючи при цьому про розширення військово-технічної співпраці з країнами НАТО урахуванням стандартів альянсу. Крім того, Україна має потужну ремонтну базу.

Щоб завоювати «місце під сонцем», потрібні маркетингові дослідження та активна участь у міжнародних виставках озброєнь і чужих тендерів. А ще на цьому ринку дуже швидко змінюється ситуація. Зокрема, на термінові замовлення зарубіжних партнерів. У Росії, наприклад, розгляд замовлень на поставку комплексів захисту тривав від трьох до шести місяців. Для експорту нових зразків ВВТ виробничі доводи-ся чекати дозволу від восьми до дванадцяти місяців. Наявні показники ледь кращі. Проте вони неопорні з американськими, де час реакції системи, які контролюють експорт, — від п'яти годин до півтора місяців.

Андрій ЛУК'ЯНОВ, старший науковий співробітник Української академії зовнішньої торгівлі, пономісний заступник

Антоній ХАХЛЮК, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАН України, пономісний заступник

Дістатися 6 твердої землі

Унаслідок найбільшої за останні роки повені в Мозамбіку від загрозливо опинилися життя тисячі людей. За даними представників добровірних організацій, протягом минулого літа рівень води у річці Лимпопо в районі кордону між Мозамбіком і Південною Африкою підвищився на кілька метрів. За якоїсь години дві були затоплені райони, де мешкали понад 40 тисяч осіб. На фото АП жінка силкується добратися до вертольота південноафриканських ВПС, які евакуюють потерпілих. За останні дні майже дві тисячі людей вивезено вертольотами з районів затоплення. Ріки, що розлилися, перешкоджають діям наземного транспорту. Допомогу потерпілим намагаються надати організації та військовослужбовці південноафриканської армії. Внаслідок повені загинуло не менш як 200 осіб. Тисячі людей виводять порятунком на дахах будинків і на деревах.

Таємниця кишинівського двору

Парламентська комісія з економіки заявила про початок розслідування справи з приватизації 3 із 5 молдовських електропідприємств.

Мережа закупилася іспанська фірма «Юніон Сеноса» й відповідало до контракту виплатила молдовському уряду 25,6 млн. доларів. Іспанці обіцяли інвестувати в електромережу 60 млн. доларів і з першого березня користуватися іспанської електрики платитимуть на 30 відсотків за квіт-го більше, ніж тепер. Проте скандальна комісія з економіки Валерія Мурарьски на засіданні заявив: гроші,

які виплатили іспанці, до держбюджету не надійшли... Є підстави вважати, що гроші осержать три приватні фірми. Парламент обурений також іншим: «моя контракт до тримаєть у таємниці. Мер Кишинів Серафим Урєкєану теж до гарячого шє присік-кє сплину, заявивши, що мережі пропадає під тиском держави. До того ж уряд навіть повідомив мерію і про продаж мережі. Але ж вони були промислової стоїли».

Міністр промисловості й торгівлі Румунії Раду Беріану на прес-конференції у Бухаресті повідомив, що обговорював із представниками іспанської компанії «Юніон Сеноса» питання... поставання

Як іспанці продаватимуть молдовським румунським електроенергію

електроенергії до Молдови з Румунії. Міністр наголосив, що «для обох сторін вигідно, щоб ця енергія надходила саме з Румунії». Іспанська сторона, за словами Беріану, пропонує пропустити. Оскільки на приїзд десятих для ведення переговорів з технічних питань. «Ми маємо намір забезпечити Молдову електроенергією. Але поставками її приплатують платоспроможному партнеру», — додав румунський міністр.

Ось і виходить: іспанці продаватимуть Молдові румунську електроенергію. Тільки коштуватиме вона дорожче.

Кишинів. Світлана ГАМОВА.

За повідомленнями кореспондентів «Гу» та Інформаційного агентства.

У 2001-му обсяги нашого військового експорту можуть сягнути \$ 1 млрд.

Обличчя тисячоліть

2000

III. 1001—1500 р. р.

Всеволод Святославич
(?—1212) — князь у Києві
в 1206—1207,
1210—1212 р. р.

IV. 1501—2000 р. р.

« Стефан Яворський
(1658—1722) —
церковний
і культурний діяч

Віктор Кирпичов
(1845—1913)
вчений у галузі механіки

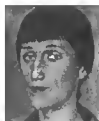
« Микола Пильчиков
(1857—1908) — фізик

Людмила
Старицька-Черняхівська
(1863—1941) —
письменниця

« Антін Крушельницький
(1878—1941) — письменник,
громадський діяч

Анна Ахматова (Горенко)
(1889—1966) — поетеса

« Микола Трохименко
(1899—1937) — мовознавець

Анатолій Бабко
(1905—1966) — хімік

« Сергій Параджанов
(1924—1990) — кінорежисер

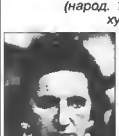
Георгій Якутович
(народ. 1930) — художник

Іван Марчук
(народ. 1938) — художник

« Анастасія Іванченко
(1932—1999) — співачка

« Раїса Іванченко
(народ. 1934) —
письменниця

(№ 30. Далі буде).

Ведучий рубрики Віталій АБЛЮЦОВ.

Тарифи

Депутати поправляють виконком

Позачергова сесія Миколаївської міськради, скликана на вимогу депутатських груп, скасувала рішення міськвиконкому про підвищення тарифів на тепло- і водопостачання.

Мотиви такі: по-перше, для більшості людей вони не під силу через низький рівень та нечасну виплату зарплат, по-друге, депутати заступилися в обуреності нових, підвищених тарифів. Вирішено, отож, доручити виконавчим департаментам комісії, виконкому, фінансам ще раз усе проаналізувати й підрозділити, ажити заходів до задоволення комунальних послуг, підвищення їх якості — і тільки після цього розглянути це питання.

Миколай.

Георгія ВОРОТНИК.

Є робота — є зарплата

Центр зайнятості міста хіміків — Новога Роздолу — запропонував голові правління місцевого ЗАТ «Будівельне управління № 62» Юрію Оголеву взяти участь в усіукраїнському конкурсі «Кращий роботодавець». Це одне із небагатьох підприємств Миколаївського району, яке постійно створює нові підрозділи, забезпечує нові робочі місця. Всі працівникичасно отримують зарплату, підприємство є місцевим багаторомовсько-культурним акцій. Нині тут працюють 570 чоловік. Лише за минулий рік було працевлаштовано 87 новачків, зокрема й соціально незахищених.

Львів.

Оксана ТЕЛЕНЧУК.

Треба мати під рукою свічку

Якщо останніми днями на Дніпропетровщині за несплату за використану електроенергію відключено понад 200 тисяч і малих і споживачів, то сьогодні оголошено, що з найзісцісними боржниками надалі навіть розриватимуть контракти про постачання енергосистем.

Загалом компанія звинуватила енергетичний центр понад 700 мільйонів гривень. І щоб ситуацію, яка склалася, не називати надзвичайною, назвали поки що критично-загрозовою. Тим часом розробили тарифи по чергового відключення від електромережі промислових комплексів, міст і сіл, у великих містах окремих мікрорайонів, запровадити які об'єднання можуть змусити будь-якої хвилини.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Купуй українське — і буде за що купувати

Акції

У відношенні на імпотентне доброякості керівників західних державного товариствробника на українському ринку Хмельницький міський голова Михайло Чесмак утворив організаційний комітет громадської акції підтримки вітчизняного товариствробника «Купуючи українське товариство — зміцнюємо державу». На виконання задуму міська влада передбачає впровадити роботу виставки-ярмарку товариств народного звичаю, що їх виробляють підприємства області, шляхом застосування вичаїтих підприємств членів. Відоміска міська влада нагадуватиме рішення борючись з наслідками випадком, несприятливою продукцією, контрабандним товаром, для чого заплановуватимуть відповідні виставки, прес-конференції, інші інформаційні заходи. Як свідчать акції серед населення, залучення невис-

Дніпропетровськ.

них товариств з торгівлі тощо. За словами Михайла Чесмака, економіка держави може плануватися з кошти, якщо кожний громадянин підтримує її своєю гривнею, а не інвестує в неї закордонську економіку. Що, власне, иний й відбувається. За 1999 рік промисловість областісний центр збільшила випуск продукції на 12,7 відсотка, стабільно високими залишаються показники в будівельній організації, помітно зріс і обсяг випуску товариств народного звичаю, успішно розвивається сфера послуг. Можливо, як наслідок підтримки власного товариствробника кресце крит і у виплаті пенсій, зарплат. Та поки що сказати тільки гарне «а». Коли Кабінет прийдеться до демпінгових цін західних продуктів і скаже їм своє рідне «ні», то, можливо, за рік ми продемонструємо адекватне відображення національної економіки аж до самісцісних «я».

Хмельницький.

Наталія ГОРДЕНКО.

Серед платників податків уже є медальісти

Ініціативи

Святощю «Сумлінний платник податків» почали вручати у Вінницькій міській податковій інспекції. За підсумками минулого року їх одержали керівники 33 підприємств. За словами начальника інспекції Віктора Кризницького, документ слуговатиме своєрідним обсягом для виробничників «сумлінний» доведено перевіряти протягом року лише один раз. Якщо що вимогу буде порушено, ді переправляти можна оскаржити особисто керівнику інспекції. Власники свідчать надано низку пільг на обслуговування податковою службою.

Тепер податківці «трентимуть» переважно «лежачі» підприємства: «Маємо з'ясувати, чому вони не працюють і не поповнюють бюджет». Керівники таких підприємств уже отримали листи-запровадження з вжиття в інспекцію. Щоб разом шукати вихід із си-

туації, пошлюмо наші вітнінський кореспондент Віктор-СКИПНИК.

Не оминули нагороду і Львівщина. Керівники 34 підприємств області вручено почесні грамоти від обласних інспекцій та почесні посвідчення від ДПІ. За минулий рік до держбюджету надійшло 1 млрд. 312 млн. грн. Шоправда, чимала заслуга у цьому і самих податківців, бо 45 відсотків надходжень становлять примусові і стягнення. На думку начальника ДПІ області Сергія Мельничука, добрі результати роботи податківців забезпечив від кадрової політики. Тонка політика багата і приривка на лезі недосконалого правового поля дає змогу скоротити шлях до серії і гаманців платників податків. Зокрема, 1998 року Крайовий ринок сплатив 311 тисяч грн. податків, а торік — 1 млн. 100 тисяч грн. Та загалом рівень свідомості юридичних та фізичних осіб не надто високий: платники сплвчють лише 62 відсоток, 90 тисяч працюючих — взагалі поза сферою оподаткування, інформувє з Львова Оксана ТЕЛЕНЧУК.

Житло

Новосілля під заставу

У Львівську почала діяти програма для населення «Житло у кредит» (Львівська обласна територіальна управління КБ «Приватбанк» спільно з підприємством «Гос-Риелт»). За словами голови правління філії Миколи Романюка, лугани зможеуть придбати квартиру у кредит, оплативши не менш як п'ятдесят відсотків вартості житла. А решту грошей банк надає в кредит терміном на три роки під заставу житла, що купується. За вкладання населення вказаного філії банку покладе одне з перших місць у краї, є відомим мешканцем на Волині, в тому числі й спонсором газети «Голос України».

Налого

«Професіонал» проти черг

Державна податкова інспекція Рівного спільно з Рівненським інформаційно-технічним центром «Професіонал» запровадили програмне забезпечення «Звіт», яке дає можливість не лише значно спростити та удосконалити податковий облік, механізм складання та подання звітних документів, забезпечити їх суворий облік, а і економічними час тисячма платників податків, що його вони гаяли у триваліх чергах до податкового інспектора.

Рівне.

Олександра ЮРКОВА.

Кредити

Санация банку

Так вважати не тільки в АТ «Градобанк», а і його кредитори, котрі диями на зборах у Києві затвердили пили санаш.

Як заявили на зборах голова ради кредиторів Ігор Косовов, «ми не збираємося стукати плашечками, пилькаючи по асфальту перед відповідними органами, а хочемо одержати своє законним шляхом».

Віктор АНДРУСЯК.

І сьогодні перекоридно на самокупність

